

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/15/623

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiiooni vaneminspektor Helina-Aleksandra Lettens
Otsuse tegemise aeg ja koht	13.05.2015 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	30.03.2015
Teabevaldaja	Justiitsministeerium aadress: Tõnismägi 5A, 15191 Tallinn e-post: info@just.ee
Vaide esitaja	xxxxxxxxxx aadress: xxxxxxxxxxxxxx

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lõigete 1 ja 2 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punktide 1 ja 2 alusel otsustan:

- 1) vaie rahuldada;
- 2) teha Justiitsministeeriumile ettekirjutus vaadata xxxxxxxx poolt 23.02.2015 esitatud teabenõue uuesti läbi ning hinnata, kas küsitud teabe osas kehtivad IKS §-st 20 või AvTS § 35 lõikest 1 tulenevad juurdepääsupiirangud ning väljastada teave osas, millele ei ole juurdepääsu piiratud ja põhjendada teabenõude täitmisest keeldumist osas, mida ei täideta;
- 3) ettekirjutus tuleb täita hiljemalt 27.05.2015;
- 4) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspeksiioonis registreeriti xxxxxxxx vaie Justiitsministeeriumi tegevuse peale teabenõudele vastamisel.

Väike-Ameerika 19 / 10129 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee
 Registrikood 70004235

Vaide kohaselt esitas xxxxxxxx 23.02.2015 ministeeriumile teabenõude, milles palus väljastada kinnipeeturegistris tema kohta päringud teinud isikute ees- ja perekonnanimed, päringu tegemise kuupäeva ja kanded, mida vaadati ajavahemikus 01.01.2015-22.02.2015.

Vaide esitaja sõnade kohaselt keeldus Justiitsministeerium teabenõude täitmisest väites, et küsitud teave on tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks avaliku teabe seaduse § 35 lg 1 punkti 9 ning vangistuseseaduse § 5¹ lõike 2 alusel.

Andmekaitse Inspeksioon koostas Justiitsministeeriumile järelepärimise, milles palus selgitada vaides toodud asjaolusid.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Nimelt esitasin teabenõude 23.02.15.a. Justiitsministeeriumile, Tõnismägi 5A, Tallinn, 15191, millega soovisin kinnipeeturegistri kannete vaataja ees-perekonnanime, kande vaatamise kuupäev, kanded mida vaadati ajavahemik 01.01.15.a.-22.02.15.a. Vastati 12.03.15.a. nr 11-7/1777-4. Teabenõudele ei saanud soovitud vastust.

Vastatakse, et teave kinnipeeturegistri kandeid vaadanud kinnipeeturegistri vastutava ja volitatud töötleja töötajate ja ametnike kohta on avaliku teabe seaduse (AVTS) § 35 lg 1 p 9 ning Vangistuseseaduse § 5¹ lg 2 alusel tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks ning kooskõlas AVTS § 23 lg 1 p 1 ei saa Justiitsministeerium Teile nimetatud teavet väljastada, kuna taotletava teabe suhtes kehtivad juurdepääsupiirangud ja Teil ei ole taotletavale teabele juurdepääsuõigust.

Ise väitlen sellele vastu ning ei pea põhjendatuks, et keelduti teabe andmisest. Nimelt Justiitsministeeriumi väljatoodud põhjendus § 35 lg 1 p 9 ei ole alust kuna antud punkt ütleb teabe turvasüsteemide, turvaorganisatsiooni või turvameetmete kirjelduse kohta mitte minu teabe soovi kohta. Lisaks VangS § 5¹ lg 2 ei saa samuti olla alus mitte mulle väljastada antud teavet, kuna andmeid kantakse vastavalt VangS § 5¹ lg 1 p 1-8 alustel kuid antud andmeid VangS § 5¹ lg 1 p 1-8 ei soovinud mina.

Taotlen, et Lp. Andmekaitse Inspeksioon teeks teabevaldajale ettekirjutuse seadusliku olukorra taastamiseks ning tuvastaks kõik asjaolud mida rikkus teabevaldaja (vastavalt AVTS). Taotlen ettekirjutuse tegemist kohustada Justiitsministeeriumil mulle väljastada teave mida teabenõudega soovisin. Palun Lp. Andmekaitse Inspeksioonil selgitada, kas teabenõue on täidetud seadusega ettenähtud korras, tähtajal ja viisil, kas teabenõude täitmisest keeldumine on seadusekohane, kas teabevaldaja täitis teabe avalikustamise kohustust mulle.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Pöördusite Justiitsministeeriumi poole sooviga saada teavet seoses xxxxxxxx vaidega Justiitsministeeriumi tegevuse peale teabenõudele vastamisel. Soovite seoses esitatud vaidega teada, millistel põhjustel on ministeerium tunnistanud Riikliku kinnipeetavate, karistusjärgselt kinnipeetavate, arestialuste ja vahistatute registoris (edaspidi kinnipeeturegister) kannete vaatamise andmed (vaataja ees- ja perekonnanimi; kande vaatamise kuupäev; kinnipeetava nimi ja isikukood, kelle andmeid vaadati; kinnipeetava kood kinnipeeturegistris, kelle andmeid vaadati; kanded, mida vaadati) asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks avaliku teabe seadusest (AvTS) § 35 lg 1 punkti 9 alusel.

Olete palunud selgitada, millisel moel kirjeldavad kinnipeeturegistris kannete vaatamise andmed turvasüsteeme, turvaorganisatsiooni või turvameetmeid. Samuti soovite teada, millistel põhjustel on jäetud kõnealune xxxxxxxx esitatud teabenõue täitmata.

Esmalt selgitame, et Justiitsministeeriumis registreeriti 27.02.2015 xxxxxxxx teabenõudena pealkirjastatud pöördumine, milles ta palus väljastada kinnipeeturegistris tema kohta

päringud teinud isikute ees- ja perekonnanimed, päringu tegemise kuupäeva ja kanded, mida vaadati ajavahemikus 01.01.2015-22.02.2015. xxxxxxxx soovis ka koopiat kõnealusest pöördumisest.

Justiitsministeerium täitis 06.03.2015 kirjaga nr 11-7/1777-3 pöördumises sisalduva teabenõude osas, milles xxxxxxxx soovis koopiat esitatud pöördumisest. Viidatud kirjas selgitas Justiitsministeerium xxxxxxxx, et muus osas käsitletakse tema pöördumist selle sisust lähtuvalt selgitustaotlusena märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse (MSVS) § 2 lõike 2 mõttes. Seda põhjusel, et soovitud teavet oli vaja täiendavalt koguda ning analüüsida. Käesoleval juhul puudus olemasolev dokument soovitud teabega, millest oleks olnud võimalik teha koopia ning isikule edastada.

Justiitsministeerium vastas pöördumisele sisuliselt 12.03.2015 kirjaga nr 11-7/1777-4. Vastuses selgitas Justiitsministeerium xxxxxxxx, et isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 19 lg 1 p 5 ja § 9 pp 1 ja 3 koosmõjul ei ole Justiitsministeerium kohustatud väljastama soovitud teavet kinnipeeturegistri vastutava ja volitatud töötajate ja nende teenistujate kohta.

Selgitame esitatud seisukoha kujunemist alljärgnevalt. IKS § 19 lõike 1 kohaselt peab isikuandmete töötaja andmesubjekti soovil andmesubjektile teatavaks tegema tema kohta käivad isikuandmed; isikuandmete töötlemise eesmärgid; isikuandmete koosseisu ja allikad; kolmandad isikud või nende kategooriad, kellele isikuandmete edastamine on lubatud; kolmandad isikud, kellele tema isikuandmeid on edastatud; isikuandmete töötaja või tema esindaja nime ning isikuandmete töötaja aadressi ja muud kontaktandmed. Vastavalt IKS §-le 9 on kolmandaks isikuks füüsiline või juriidiline isik, välismaa äriühingu filiaal või riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus, kes ei ole isikuandmete töötaja ise (p 1) (ehk isikuandmete vastutav või volitatud töötaja); andmesubjekt (p 2) või füüsiline isik, kes isikuandmete töötaja alluvuses töötleb isikuandmeid (ehk siis vastutava või volitatud töötaja töötaja) (p 3).

Vabariigi Valitsuse 13.07.2004 määrusega nr 246 kehtestatud „Riikliku kinnipeetavate, karistusjärgselt kinnipeetavate, arestialuste ja vahistatute registri asutamise ja registri pidamise põhimääruse“ § 2 lg 1 kohaselt on kinnipeeturegistri vastutavaks töötajaks Justiitsministeerium ning vastavalt § 2 lg-le 2 on kinnipeeturegistri volitatud töötajateks vanglad ja Politsei- ja Piirivalveamet.

Eelnevast tulenevalt ei ole Justiitsministeeriumi, vanglate ja Politsei- ja Piirivalveameti teenistujad käsitletavad kolmandate isikutena, keda peab IKS § 19 lg 1 p 5 alusel andmesubjektile soovi korral teatavaks tegema. Seetõttu ei pidanud sellist teavet ka IKS alusel xxxxxxxx väljastama.

Isikuandmete vastutaval töötajal lasub küll IKS § 25 lg 2 pp-st 3, 4 ja 5 kohustus tagada teabe olemasolu selle kohta millal, kelle poolt ja millistele isikuandmetele andmetöötlussüsteemis juurdepääs saadi, kuid IKS ei sätesta andmesubjektile õigust sellise teabe saamiseks ega ka isikuandmete vastutavale töötajale kohustust sellise teabe väljastamiseks. Samas on selline teave avalikuks teabeks avaliku teabe seaduse § 3 mõistes. Seega, juhul, kui keegi sellist teavet küsib, peab teabevaldaja teabe kas andma või teabele kehtestatud juurdepääsupiirangute korral teabe väljastamisest keelduma.

Selles osas viitas Justiitsministeerium oma 12.03.2015 vastuses nr 11-7/1777-4, et nimetatud teavet ei olnud võimalik väljastada ka AvTS-st tulenevalt, kuna teave kinnipeeturegistri kandeid vaadanud vastutava ja volitatud töötaja töötajate ja ametnike kohta on AvTS § 35 lg 1 p 9 ja vangistusseaduse (VangS) § 5¹ lg 2 alusel juurdepääsupiirangutega ning tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks.

Selgitame täiendavalt vastuses esitatule, et VangS § 5¹ lg 2 kohaselt on kinnipeetavate, arestiaaluste ja vahistatute andmekogu andmed ette nähtud ainult ametialaseks kasutamiseks ning neid väljastatakse vaid andmekogu põhimääruses sätestatud isikutele ning samuti on sellisele teabele kehtestatud täiendav juurdepääsupiirang avaliku teabe seaduse § 35 lg 1 p-i 9 alusel, kui teabele turvasüsteemide, turvaorganisatsiooni või turvameetmete kirjelduse kohta. Kuna kinnipeeturegistrisse kinnipeetavate kohta sisestatud andmetele juurdepääsu saanud volitatud töötaja (volitatud) töötajate ehk siis eelkõige vanglateenistujate juurdepääsulogid annavad vastuse küsimusele, millisel konkreetsel ajahetkel on mõni konkreetne vanglateenistuja (struktuuriüksus, ametinimetus, ametijuhendiga ette nähtud ülesanded) konkreetse kinnipeetava andmetele juurdepääsu saanud või juurdepääsu vajalikuks pidanud, siis võib sellise teabe väljastamine igapäevase ohustada vangla julgeolekut, sest sellest saab teha järeldusi vangla turvameetmete, tööprotsesside, teabe ja kinnipeetava vanglasisesest või vanglate vahelise liikumise jms kohta. Eeltoodust tulenevalt on teave kinnipeeturegistri andmetele juurdepääsu saanud kinnipeeturegistri vastutava ja volitatud töötaja (volitatud) töötajate kohta ehk siis Justiitsministeeriumi, vanglateenistujate ja Politsei- ja Piirivalveameti ametnike kohta tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks, millele juurdepääsu ei tohi võimaldada igapäevasele.

Kuna AvTS ei kehtesta lisaks IKS § 19 lg 1 p-s 5 sätestatule andmesubjektile täiendavaid õigusi juurdepääsupiiranguga avaliku teabe saamiseks ega teabevaldajale täiendavat kohustust andmesubjektile sellise teabe väljastamiseks, siis ei pidanud Justiitsministeerium võimalikuks ka väljastada xxxxxxxxxxxx teavet kinnipeeturegistri vastutava ja volitatud töötaja (volitatud) töötajate kohta ehk siis Justiitsministeeriumi, vangla ja Politsei- ja Piirivalveameti teenistujate juurdepääsude kohta.

Kuivõrd esitatud põhjendustest ja IKS § 19 lg 1 p-st 5 tulenevalt pidi Justiitsministeerium edastama xxxxxxxxxxxx teabe üksnes kolmandate isikute kohta, kellele tema isikuandmeid on edastatud või neile juurdepääsu võimaldatud, kontrollis Justiitsministeerium kinnipeeturegistri ja x-tee turvaserveri juurdepääsulogisid, kas perioodil 01.01.2015-22.02.2015 on xxxxxxxxxxxx kinnipeeturegistris sisalduvaid isikuandmeid edastatud kolmandatele isikutele. Kuna kinnipeeturegistri ja x-tee turvaserveri juurdepääsulogide põhjal ei nähtunud, et nimetatud ajavahemikul oleks xxxxxxxxxxxx kinnipeeturegistris sisalduvaid isikuandmeid edastatud ega nendele juurdepääsu võimaldatud kolmandatele isikutele, teatas Justiitsministeerium oma 12.03.2015 vastuses nr 11-7/1777-4, et perioodil 01.01.2015-22.02.2015 ei ole xxxxxxxxxxxx kohta kinnipeeturegistrisse kantud isikuandmeid edastatud ega ka nendele juurdepääsu võimaldatud mitte ühelegi kolmandale isikule IKS § 9 mõistes. Seega edastas Justiitsministeerium xxxxxxxxxxxx soovitud teabe ulatuses, mis see oli kehtivast õigusest tulenevalt võimalik.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

AvTS § 3 lõike 1 kohaselt on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

Demokraatliku riigikorralduse tagamiseks ning avaliku huvi ja igapäevase õiguste, vabaduste ja kohustuste täitmise võimaldamiseks on teabevaldajad kohustatud tagama juurdepääsu nende valduses olevale teabele seaduses sätestatud tingimustel ja korras.

Justiitsministeerium on selgitanud, et kinnipeeturegistri kannete vaatamiste logide andmed on tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks AvTS § 35 lg 1 punkti 9 alusel, ehk logide andmed kujutavad endast teavet turvasüsteemide, turvaorganisatsiooni või turvameetmete kirjelduse kohta ja sellise teabe väljastamine igapäevasele võib ohustada vangla julgeolekut.

Antud juhul on teabenõudja küsinud enda kohta käivaid andmeid, mis on teabevaldaja poolt saadud ja loodud talle seaduse alusel pandud avalike ülesannete täitmisel, ehk enda kohta käivat avalikku teavet AvTS § 3 mõttes.

Vastavalt kinnipeeturegistri põhimäärusele on registrisse kinnipeetava kohta kantud andmete vaatamise õigus üksnes seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks vajalikus ulatuses. Selleks, et hiljem tuvastada, kas andmete vaataja on kasutanud oma ligipääsuõigust ja volitusi õiguspäraselt ja eesmärgikohaselt näeb registri põhimäärus ette kannete vaatamise logimise ametniku täpsusega. Nimetatud logide pidamise kohustuse mõte ongi selles, et saada teada, millisel konkreetsel ajahetkel on mõni konkreetne ametnik konkreetse kinnipeetava andmetele juurdepääsu saanud või juurdepääsu vajalikuks pidanud ja kas vaatamine on olnud õiguspärane.

Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) §-s 19 ettenähtud õigus küsida iseenda kohta käivaid andmeid on põhiseaduse § 44 lõikest 3 tulenev põhiõigus. Justiitsministeerium on viidanud IKS § 19 lg 1 punktile 5, mille kohaselt tuleb inimesele väljastada teave kolmandate isikute kohta, kellele tema isikuandmeid on edastatud. Kuid sama sätte punkti 6 alusel tuleb inimesele teatavaks teha ka isikuandmete töötleja või tema esindaja nimi ja kontaktandmed (kelleks antud juhul on Justiitsministeerium, vanglad ja Politsei- ja Piirivalveamet). IKS-i seletuskirja kohaselt tuleb viimati nimetatud andmed inimesele väljastada, et tal oleks võimalik vajaduse korral esitada vastuväiteid oma isikuandmete töötlemise suhtes.

Inspeksiooni hinnangul võtab kannete vaatamise andmete mitte väljastamine isikult võimaluse oma õiguste kaitsmiseks, kuna igal ajal on õigus teada, kas tema andmete töötlemine (ka päringute tegemine) riiklikus registris on õiguspärane või on päringute tegemise eesmärk väljunud volituste piiridest ja andmeid on vaadatud uudishimu rahuldamiseks. Isik peab saama realiseerida oma IKS paragrahvides 22 ja 23 ette nähtud kaebeõigust, kui ta leiab, et isikuandmete töötlemisel on rikutud tema õigusi.

Samas ei tulene IKS §-st 19 isikule absoluutset õigust enda kohta käivate andmetega tutvumiseks, ette on nähtud teatud piirangud. IKS § 20 kohaselt isiku õigust saada teavet ja enda kohta käivaid isikuandmeid piiratakse, kui see võib kahjustada teise isiku õigusi ja vabadusi, ohustada lapse põlvnemise saladuse kaitset, takistada kuriteo tõkestamist või kurjategija tabamist või raskendada kriminaalmenetluses tõe väljaselgitamist.

Kokkuvõtvalt leiab inspeksioon, et isikule tuleb siiski nii suures ulatuses kui võimalik väljastada teave selle kohta, kes, millal ja milliseid tema andmeid vaadanud on. Kannete vaatamise andmete väljastamisel tuleb hinnata, kas esinevad IKS §-s 20 või AvTS § 35 lõikes 1 toodud piirangud. Hinnata tuleb, kas andmete vaatajad saab väljastada ametniku täpsusega (nimeliselt) või tuleb väljastada üksnes asutuse nimi, kas kande vaatamise asjaolud võivad viidata vangla tööprotsessidele või turvameetmetele jms.

Lugupidamisega

Helina-Aleksandra Lettens
vaneminspektor
peadirektori volitusel